

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

(א) זכיה ג: ושי"ן,
(ב) פסחים לו: מכות י: י;
סנהדרין קכ"ב: (ג) וירוקה
(כג) ד' [קדושין כג:];
(ד) [ע"ע חסד' דינמות
עב. ד"ה ואסורים לזרים
כ"ו] (דף פב. אמר רש
לקיש כ"ג:); (ה) [קדושין
כג: ד:];

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ועולה וכו'
ואם כהן אפי"ל הוא
ע"י מנחת עו ע"כ כשה
ד"ה ומנחת עו בא"ד ברוב
כ"בש ובלא כס'. קשה לי
הא כהן מניח גם כלה בעל
מה"ט ברוב ואם מן
כשאו מני גם מדרבנן
בעל כס' דהא דמיומה
כק"א הו"ו מדרבנן וז"ל
דלמא דליות המוס' בלתי
מינו בעטס ובמינו כשה
למה דק"ל כהנא דלולין
במר שמה דהוקא;

מוסף רש"י

ואסורים לזרים. בלא
(תרגום חז"ל). והן נכסי
בהן. לקדש בהן אם האשה
ולקח דמיהן עבדים
וקרקעות ובהמה טמאה
(שם וביבות עב. אכל מעשר
לא ניתן אלא לזכיה ושמיה
וסיכה ואין אשה מתקדשת
כל וסמך משה כ"מ אכל כרוב
מעשר ממון גבוה הוא
ואש"ג קדוה הוא לגבי
תמורה ובכורים אפי"ה
חשיב ליה (ביבות שם).
ועולים באחד ומאה.
אכל כפחות אין עולין אלא
כל המולין אסור לזרים
(תרגום חז"ל). אכל מעשר בעל
כרוב ולא בני אחד ומאה
(ביבות עב.). ועשונין
הריצת ידים. לפי ששמי
עושה שלישי וידים גזרו
עליהם ומוחל שני. לפיכך
סוקלות את התמורה אם לא
נתן (תרגום חז"ל). ועשונין
חייבת ידים אפילו הן
פירות, דקמח ידים עניות
הן מדרבנן וסוקלות את
התמורה, אכל מעשר וחולין
ק"ל (חולין ק:). הניטל דין
לפירות היה זה מגפס הכות
(ביבות עב.). והריצת
פירות. אם נמחל שומאי
לדוריתא ועבד, אינו אוכל
בתרומה עד שיעריב שמה,
דינמות (עד:). לפיכך
מתקיל (תרגום חז"ל). בעול
יום מותר במעשר ואסור
בתרומה (ביבות עב.). מה
שאיין בה במעשר. אין
מימה ואין חומש ואין אסור
לזרים, שהרי כל עמנו נאכל
לזרים, וחומש שמוסף
בפדיונו לא איירי הכא
בחומש כי הוא גושה, דאין
בתרומה פדיון, ונכסי
הדיוט נמי לא הו"ו לקנות בו
עבדים וקרקעות. ללא ניתן
אלא לזכיה ושמיה וסיכה,
ואין עשון חייבת ידים שאין
הני פסול בו לעשות שלישי
ואינו עשון הערב שמה,
דק"ל טבל ועלה אוכל
מעשר, ומקראי ילפינן לה
בינמות פרק הערל (תרגום
חז"ל). וכל דבר שיש לו
מתירין אפילו בארץ לא
בטיל. ואש"ג דמדאורייתא
הו"ו כהן בעל דבתי דבתי חזרי
רכיבי לטומא, אחרון רבנן
הוא רש לו מתירין לאחר
ומן לא יאכלנו באסור על
ידי בטול (ביצה ג:).

ואסורים לזרים. בלא יאכלנו. ואסורין למתנייה משום דבעי למתנייה מה שאין בהן במעשר דאפי"ו אסור ליכא: והן נכסי כהן. לקדש בהן את האשה משא"כ במעשר. סתם משנה כרבי מאיר דלמרי"ו מעשר ממון גבוה הוא והמקדש בו לא קידש: ועשונים הוי"ו ידים. לפירות שהידים טמאות שניות גזרו בהן רבנן ושני עושה שלישי בתרומה מה שאין בהן במעשר שאין טעון רחיצת ידים לפירות דלמרי מר הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח והכי מוקמי' לה בחגיגה ב' שני (דף יח:). והערב שמה. לטומאה לדאורייתא משא"כ במעשר דלמרי מר טבל ועלה אוכל במעשר ומקרא ילפינן לה בינמות בפרק הערל (דף עד:). ועולין בלאחד ומאה. לריבין אחד ומאה לנטל ואין צנלן ברוב משא"כ במעשר דבטיל ברוב ולא בני אחד ומאה. ועל כרחק במעשר שאין לו תקנתא לא כפדייה ולא להעלותו לירושלים קאמר דלוי אית ליה תקנתא אמרו רבנן דלוי שיש לו מתירין לא בטיל והכא כגון שנטמא דלית ליה תקנתא כזכיה ואין צו שיה פרוטה ללא צו פדייה הוא אם איתא לדחוקיה כו': ולגבי פרומה. משנה זו במסכת בכורים (פ"ג מ"א) שניה הלכך חשיבותא דידה קא מני ואילו קולו דידה שמהא היא עולה ומעשר אינו עולה: לא ס"ד. ללא בטיל כלל אלא ודאי בטיל ברוב קאמר: ושנכנס לירושלים ויאל. לקמן מפרש דלית ליה תקנתא לא כזכיה ולא כחילול: דלא פריק. לא פדה מעשר עד הנה שיה מעות מעשר כד: וניתי מעשר. שיה חזי פרוטה: ונלרף. יביאנו אלל המעורב ויאמר והמעורב חוה מחוללים על פרוטה זו ואשתכח דיש לו מתירין: דאורייתא ודרבנן לא מצטרפי. לתפוס פרוטה זו בקדושת מעשר שהמעורב מן התורה בטל ברוב דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות ורבנן הוא דלמרו היכא דיש לו מתירין לא ליטביל הלכך אין אסור מעשר צוה אלא מדרבנן הילכך אין מנלטרף עם זה לתפוס פדיונו ונמלא שיה חזי פרוטה שהיא נאכל בלא חילול אכל דחוקיה מעות הראשונות כבר נתפסו: וניתי. חזי שיה פרוטה דמעשר שני של דמאי הלכות מעט הארץ דאסורו ופדיונו דרבנן דמדאורייתא כל אדם נאמן על המעשרות: דלמא אסי לאסוי ודאי. ואז נמלא שיה חזי פרוטה שאינו מעורב נאכל בלא חילול: וניתי שפי פרוטות. נחושט: ויחלל עליהן מעשר שיה פרוטה ומחלה. ונחלליה להאי מעורב על הארץ חזי פרוטה יחירא דהויא ליה כדחוקיה: מי כפרה שיה פרוטה ומחלה. מעשר: הפסה שפי פרוטות. בקדושה דנמלי הארץ לאיטרופי בהדייהו שכבר נתפסו: פרוטה הפסה שיה פרוטה. מן המעשר: חזי פרוטה. גזירת במעשר: לא הפסה. לפרוטה שיה. ואש"ג המעורב בו יטרף להשלים הדר הוה ליה דאורייתא ודרבנן. ואם באת לומר דחוקיה נמי היכי משכחת שיש עודף על ידי מי נתפס משכחת ליה במחלל מעשר כסלע שלם או בשקל או באיסר שאפי"ו לא היה המעשר שיה אלא שלש פרוטות נתפס כל האיסר: וניתי איסר שלם. ויחלל עליו מעשר כפחות דממיו: גזירה דלמא אסי לאסוי כ' פרוטות. ומעשר בפרוטה ומחלה ונמלא שיה חזי פרוטה נאכל בלא חילול הלכך טוב לו שיטבל ברוב: וליעיליה. עם מעורבו ויאכלנו לירושלים: וניפרקיה. קס"ד ציש בו שיה פרוטה נמי קאמר: ואפי"ו

ואסורים לזרים. פת"י דמשום מעשר קתני לה לאשמעי' דאפי"ו איסורא ליכא ומיהו במסכת חלה (פ"א מ"ט) לא מנינו לפרשו הכי דתנן התם החלה והצבורים חייבין עליהם מימה וחומש ואסורים לזרים ולא קתני מה שאין בהן במעשר וי"ל כדמפרש בירושלמי ואסורים לזרים אפילו חזי שיעור או דאורייתא או דרבנן דפליגי רבי יוחנן ור"ל בפרק בתרא דיומא (דף עד.) ואין לפרש דאסורה לזרים אפי"ו על ידי פדיון דבפרק הערל (בימות דף עד.) אמר רבין לה פדיון שיריהו:

ועולין באחד ומאה. נספרי דריש ממקדשו ממנו תרומה עולה באחד ומאה ועלה וכלאי הכהן באחד ומאהים דמתוך שכלל איסורו כפל עלייתו וסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא תרומה ועלה וכלאי הכהן בעלמא כ' ברוב ציש וכלל כס' כשאר איסורין דבפרק הנזקין (גיטין דף נד:). גבי נפלו ונתפלעו קאמר והא הכא דמדאורייתא בטל ברוב ובפי"ו כל השבט (שולח דף קטו: ושם ד"ה ומה) ובפי"ו כל עולין (פסחים דף נד: ומה) ילף איסור הנאה צבצר בחלב מק"ו דערלה ולא פריך מה לערלה שכן כריכה אחד ומאהים להתבטל ובפרק הערל (בימות ד' עב:). דחשיב מחפ"ו דהו בתרומה ולא במעשר ולא חשיב אחד ומאה והתם נמי א"ר ר' יוחנן והוא שרבו חולין על התרומה: באחד ומאה. עולין ומאיסור להיתר ולוקחים מדה אחת ונותנים לכהן כדתן במסכת ערלה (פ"ג מ"א) תרומה ותרומת מעשר עולין בק"א ונרין להרים הערלה וכלאי הכהן כמאמרי ואין ריך להרים ומעמל דלריך להרים טפי בתרומה וכשאר איסורים מפרש בירושלמי משום גזל השבט פירוש כהן: (לעיל) ור"ן נכסי בהן. שיהי ציבורים תנן למה אמרו נכסי כהן ליקח בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה משא"כ במעשר דתנן בפרק קמא דמ"ט (מ"י) אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ממעשר שני ומימה דבפי"ו בתרא דמעשר שני (מ"ג) תנן לא נתמי ממנו למת לא לקחתי ממנו לרון ותכריכים למת משמע הא לתי דומיא דמת שרי אלמא שרי ליקח בגדים וי"ל דהיא דבפרק בתרא דמ"ט (מ"ג) איתא כר' יהודה דלמרי"ו ממון הדיוט הוא אי נמי תרוייהו כר' יהודה ונגדים דוקא שהגון נהנה מהם שרי אכל עבדים אסורים מיתורא דקרא אי נמי תרוייהו כר"מ ומן התורה שרי לקנות כל מיני ומדרבנן הוא דאסור והא דלמרי בירושלמי לא נתמי ממנו למת לנמי אי ליקח לרון ותכריכין הא לתי נתמי בתמיה אלא לסיכה היא דרשה אסמכתא בעלמא היא לנמי דאסירא מדרבנן ומוקי לה בסיכה אכל אמת הוא דלמרי למעוטי לרון ותכריכין כדתנן בזיליה פירקין דמעשר שני והא דלמרי פרק הערל (בימות דף עד.) ושם מנין למעשר שני שנטמא שמונת לסקן ממנו שנאמר לא נתמי אזהו דבר ששה לחיים כו' ואימא לרון ותכריכין ה"פ להא לחודיה אכל סיכה אסורה שמבערו בטומאה הוי כמו אכילה ומשני ממנו מגופו של מעשר משמע

[וע"ע חסד' דינמות עב. ד"ה נכסי:]
ומעונוין רחיצת ידים. אפילו למגע דלילו לאכילה אף למעשר טעון כדלמרי בפי"ו השוחט (חולין דף נג:). כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים אסור בתרומה ומותר במעשר דברי ר"מ ואמרינו: אסורין: דן דבר שיש לו מתירין. ואש"ג תרומה נמי יש לו מתירין כשאלה כדלמרי בפי"ו הגזר (מדים דף נט.) וי"ל כדלמרי התם

מי הוי מזה לאתשולי עלה אי נמי שנתנה לכהן שאינו יכול לשלול עליה וכלל דהקומץ רבה (מנחות דף נה.) קאמר רבי שמעון שזרי פעם אחת נתערב לי טבל בחולין ואמר לי רבי טרפון לך וקח בשוק ועשר עליו ולא גזרין דלמא אחי לאתויי ודאי וי"ל דהתם ליכא למגור דלמא אחי לאתויי ודאי דיעד שפיר דאין מפרשינן מן החיוב על הפטור אכל הכא לא אסיק אדעתיה דלא מצטרפי דאורייתא ודרבנן: דלמא אחי לאתויי פרוטות. ואש"ג והא דתנן (מ"ט פ"ג מ"ח) הפורט סלע ממועות מ"ט אלמא מחללין מעשר על פרוטות ואש"ג אותו פחות משיה פרוטה אוכל בלא חילול וי"ל דמיתאי איסר בהדייהו ואש"ג דלמא מיתאי פרוטות לנד כדגור הכא וי"ל דהתם לא טעי דיעד דחזי פרוטה לא תפסה אכל הכא טעי דלא מסיק אדעתיה דאורייתא ודרבנן לא מצטרפי: דלמרי. לעיל גבי אין צו שיה פרוטה לא פריך הכי דאייירי ברחוק מירושלים הכרה ומקרי בהכי אין לו מתירין אכל הכא דקתני משנכנס לירושלים ויאל משמע אפי"ו לא יאל אלא פסיקה אחת ואמאי ולעיליה:

צ א מיי פ"ו מהל' תרומות הל' ה פ"ד מהל' ציבורים הל' טו [ופט"ו מהל' מאכלות אסורות הל' יגן:]
צא א מיי פ"ד מהל' ציבורים הל' ד:
צב ג מיי פ"ג מהל' תרומות הל' א פ"ד מהל' ציבורים הל' טו:
צג ד מיי פ"א מהל' תרומות הל' א [ופ"ח מהל' אבות הטומאות הל"ט:]

צד ה מיי פ"ו מהל' תרומות הל' ב פ"ו מהל' מעשר שני הל' יא:
צה ו מיי פ"ג מהל' מעשר שני הל' טו [ופ"ח מהל' אבות הטומאות הל"ט:]

צז ז מיי פ"א מהל' י"ט הל' ב [ופט"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ט י טו] ש"ע י"ד פ"י קב ספי"א:
צח ח מיי פ"ו מהל' מעשר שני הל' טו:
צח י מיי פ"ב שם הל' ח [ופ"א הל' ג סג] עשין קא [ופט"ע י"ד פ"י שלל ספי" קלנ:]

צט ט מיי פ"ו מהל' מעשר שני הל' טו:
צכ י מיי פ"ב שם הל' ח [ופ"א הל' ג סג] עשין קא [ופט"ע י"ד פ"י שלל ספי" קלנ:]

צכ י מיי פ"ב שם הל' ח [ופ"א הל' ג סג] עשין קא [ופט"ע י"ד פ"י שלל ספי" קלנ:]

צכ י מיי פ"ב שם הל' ח [ופ"א הל' ג סג] עשין קא [ופט"ע י"ד פ"י שלל ספי" קלנ:]

צכ י מיי פ"ב שם הל' ח [ופ"א הל' ג סג] עשין קא [ופט"ע י"ד פ"י שלל ספי" קלנ:]